

UZASADNIENIE

Powodowie J. L. (1) K. L. i D. L., po sprecyzowaniu pozwu (k. 119-120), mając na uwadze treść art. 63 (1) § 2 k.p., wnieśli o zasądzenie od pozwanej F. (...) w S. na rzecz: J. L. (1) kwoty 15.684,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, K. L. kwoty 15.684,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, D. L. kwoty 15.684,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie solidarnie na ich rzecz poniesionych kosztów zawiadzenia pozwanej do próby ugodowej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż J. L. (1) to żona zmarłego w dniu 30 września 2013r. J. L. (2), zaś K. i D. L. to jego małoletni synowie. J. L. (2) i pozwaną spółkę łączył stosunek pracy od dnia 10 lipca 2012r. do dnia jego śmierci. Przed podpisaniem umowy J. L. (2) dowiedział się, że zarobki miesięczne w pozwanej spółce oscylują w granicach od 7.000 zł do 9.000 zł netto, w zależności od ilości wykonywanej w miesiącu pracy, a w jego skład wchodzi stałe wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 1.500 zł brutto miesięcznie oraz diety z tytułu podróży służbowych, naliczane za każdy dzień pracy świadczonej poza granicami Polski, ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych, w godzinach nocnych oraz dyżury w kwocie 150 zł brutto, ja również należności za przejazd do i z bazy startowej położonej w Danii. J. L. (2) nie otrzymał informacji, by warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowych zostały określone w regulaminie wynagradzania i nie został zapoznany z takim dokumentem. J. L. (2) został poinformowany, że będzie uprawniony do dodatkowej diety, która będzie uzależniona od ilości przejechanych kilometrów oraz rodzaju środka transportu – tzw. „zestawem krótkim” – 60 gr za 1 km, „zestawem długim” – 80 gr za 1 km. Powodowie wskazali, że podczas podróży J. L. (2) spał w kabinie pojazdu. Na jego rachunek bankowy z tytułu stosunku pracy wpłynęło łącznie 97.096,22 zł. Tytuł przelewu określano jako „diets” (z tego tytułu wpłynęło łącznie 81.726,78 zł) oraz „salary” (łącznie 15.369,46 zł). Dodatkowo, zdaniem powodów, strony uzgodniły ryczałt za prom, przysługujący, gdy kierowca przemieszczał się ciągnikiem siodłowym na promie. Była to kwota 300 zł, która miała zostać przemnożona przez ilość przejazdów na promie oraz uzgodniony przelicznik w wysokości 60 gr. Powodowie wyjaśnili, że dochodzona pozwem kwota obejmuje należne, a nie wypłacone J. L. (2) „ryczałty i ekwiwalenty” związane z podróżą służbową, w tym uzgodniony przez strony ryczałt tzw. „kilometrówki” za okres od lipca 2012r. do stycznia 2013r. Odsetek ustawowych od dochodzonych kwot powodowie domagali się natomiast od dnia wniesienia zawiadzenia do próby ugodowej.

W odpowiedzi na pozew (k. 125-136) pozwana F. (...) w S. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że przed podpisaniem umowy o pracę J. L. (2) zapoznał się z treścią Regulaminu Pracy i Regulaminu wynagradzania, co potwierdził własnoręcznym podpisem. Pozwana spółka uregulowała świadczenia z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz zwrot kosztów podróży służbowej w ramach regulaminu wynagradzania. Zgodnie z § 10 Regulaminu Wynagradzania pracownikom przyznano dietę w wysokości 324 DKK (od 1 marca 2013r. – 300 DKK) niezależnie od kraju, w którym odbywała się podróż służbowa. Dodatkowo, w dniu 30 listopada 2010r., w pozwanej spółce wprowadzono aneks nr (...) do Regulaminu Wynagradzania przewidujący wypłatę tzw. ryczałtu za nocleg w kabinie. w praktyce za cały okres zatrudnienia J. L. (2) pracodawca wypłacał mu diety w wysokości ustalonej Regulaminem Wynagradzania, zwrot kosztów podróży w wysokości przewidzianej w tym regulaminie oraz ryczałty za nocleg w kabinie samochodu w wysokości przewidzianej przepisami rozporządzeń wykonawczych (...). Pozwana nie płaciła jednak ryczałtu za nocleg w kabinie za każdy dzień zagranicznej podróży służbowej, ponieważ w spornym okresie posiadała bazy magazynowo – przeładunkowe, wyposażone w udogodnienia socjalne. J. L. (2) nie musiał każdorazowo spędzać noclegu w kabinie pojazdu. Wówczas, kiedy mógł on spędzić nocleg z bazy, pozwana nie naliczała mu ryczałtu. Pozwana spółka wskazała też, że nie stosuje tzw. „kilometrówki” w stosunkach pracy. Jedynie niewielki procent kierowców współpracujących z pozwaną w ramach tzw.

„samozatrudnienia” wynagradzanych jest na podstawie kilometrówki w kwotach 0,8 zł za kilometr jazdy zestawem krótkim i 1 zł a kilometr jazdy zestawem długim. Pozwana podejrzewa, że przeświadczenie niektórych kierowców o wypłacaniu kilometrówki bierze się właśnie z faktu mylenia podstaw zatrudnienia.

W sprawie o sygn. akt IXP 23/16 powodowie J. L. (1) K. L. i D. L., po sprecyzowaniu pozwu (k. 377-379), mając na uwadze treść art. 63 (1) § 2 k.p., wnieśli o zasądzenie od pozwanej F. (...) w S. na rzecz: J. L. (1) kwoty 8.632,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, K. L. kwoty 8.632,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, D. L. kwoty 8.632,91 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 stycznia 2015r. oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie solidarnie na ich rzecz poniesionych kosztów zawezwania pozwanej do próby ugodowej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie powielili to co wskazali w uzasadnieniu pozwu w sprawie IXP 22/16, precyzując, iż ich żądanie w tej sprawie dotyczy okresu od lutego 2013r. do września 2013r. Ponadto, podnieśli, iż w dniu 19 września 2013r. J. L. (2), podczas podróży służbowej w Szwecji trafił do szpitala, gdyż podczas wykonywania zadania służbowego doszło u niego do zatrzymania akcji serca. W szpitalu przebywał do dnia 30 września 2013r., w którym to dniu zmarł. W związku z powyższym w niniejszej sprawie powodowie domagali się dodatkowo od pozwanej diet za pobyt J. L. (2) w szpitalu od dnia 19 września 2013r. do dnia 30 września 2013r., zwrotu kosztów leczenia, stwierdzonych fakturą VAT niezrefundowaną w ramach NFZ, kosztów transportu zwłok do kraju, kosztów badań z zakresu medycyny pracy oraz kosztów szkolenia okresowego.

W odpowiedzi na pozew (k. 385-396) pozwana F. (...) w S. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana powieliła argumenty wskazane w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew w sprawie IXP 22/16.

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2016r. (k. 479) połączono obie sprawy do wspólnego prowadzenia i rozstrzygnięcia dalej pod sygn. akt IXP 22/16.

W piśmie z dnia 11 stycznia 2017r. (k. 510-515) powodowie ostatecznie zmodyfikowali swoje żądania, wskazując, że domagają się zasądzenia w częściach równych:

- za lipiec 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 948,60 zł, tytułem diet za podróże po 1.352,08 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 35,40 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 59,72 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za sierpień 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 863,88 zł, tytułem diet za podróże po 1.308,66 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 278,60 zł, tytułem ryczałtu za prom po 18,90 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 60,65 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za kilometr.

- za wrzesień 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 596,32 zł, tytułem diet za podróże po 1.402,92 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 59,60 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za dojazd do bazy, ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za październik 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 1.017,96 zł, tytułem diet za podróże po 1.380,93 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 111,17 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 56,23 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za listopad 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 949,57 zł, tytułem diet za podróże po 1.257 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 278,60 zł, tytułem ryczałtu za prom po 73,45 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 59,60 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za kilometr.

- za grudzień 2012r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 668,21 zł, tytułem diet za podróże po 1.265,38 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 58,82 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za dojazd do bazy, ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za styczeń 2013r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 988,76 zł, tytułem diet za podróże po 1.270,90 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 217,07 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 60,37 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za luty 2013r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 777,86 zł, tytułem diet za podróże po 1.189 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 188,37 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 60 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za marzec 2013r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 1.057,01 zł, tytułem diet za podróże po 1.187,34 zł, tytułem ryczałtu za dojazd do bazy po 278,60 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 75,84 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

- za wrzesień 2013r.: tytułem ryczałtu za nocleg po 769,90 zł, tytułem diet za podróże po 11.428,63 zł, tytułem ryczałtu za dojazd środkami komunikacji miejskiej po 37,91 zł. Nie domagali się żadnych kwot tytułem ryczałtu za dojazd do bazy, ryczałtu za prom i tytułem ryczałtu za kilometr.

Powodowie wskazali, że tytułem diet za pobyt J. L. (2) w szpitalu (11 dób) domagają się kwoty 613,71 zł, tytułem refundacji kosztów leczenia J. L. (2) - 388,96 zł, tytułem pokrycia kosztów prywatnego transportu urny z prochami z miejscowości V. do kraju w jedną stronę - 1.293,40 zł, tytułem zwrotu kosztów za okresowe badania lekarskie zgodnie z art. 229 § 5 k.p.c. - 227 zł, zaś tytułem zwrotu kosztów obowiązkowego szkolenia kierowców - 300 zł. W sumie ze wszystkich wymienionych tytułów powodowie domagają się kwoty 2.832,07 zł w trzech równych częściach dla każdego z powodów, tj. po 944,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 stycznia 2015r.

W piśmie z dnia 26 stycznia 2017r. (k. 524-528) pozwana spółka wskazała, że wnosi o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana podniosła, że powodowie nie byli stroną stosunku pracy i nie mogą dokonywać zaliczenia wypłacanych świadczeń na poczet należności. Takie uprawnienie przysługuje jedynie stronie danego stosunku zobowiązaniowego i jedynie w przypadku określonym w art. 451 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Niezależnie od powyższego, pracodawca dokładnie wskazywał w przelewach, które świadczenia zaspokaja – wynagrodzenie za pracę (opisane jako „B. salary”) oraz roszczenia z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych (opisywane jako „diets”). Powodowie nie mogą zatem zarachowywać tych wpłat na poczet innych należności. Pozwana powołała się też na wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 11/15 i wniosła o oddalenie powództwa w zakresie pobyt J. L. (2) za pobyt w szpitalu i w zakresie refundacji kosztów leczenia. Wszystkie koszty związane z pobytem J. L. (2) w szpitalu powinny zostać pokryte zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej. Jeżeli chodzi o transport urny z prochami pozwana podniosła, że pokrycie ww. kosztów z zasiłku pogrzebowego i rezygnację z tego roszczenia na etapie przedprocesowym (zwolnienie pozwanej z długu w tym zakresie). Pozwana pierwotnie zamierzała to świadczenie spełnić, jednakże J. L. (1) zrzekła się świadczenia w tym zakresie. Prosiła, aby spółka nie pokrywała tych kosztów, ponieważ w takiej sytuacji uległaby zmniejszeniu kwota zasiłku pogrzebowego. Z kolei w zakresie zwrotu kosztów za okresowe badania lekarskie pozwana wskazała, że jej stanowisko może ulec zmianie w przypadku przedstawienia przez powodów oryginały faktury wystawionej na pozwaną spółkę. W zakresie kosztów szkolenia kierowców pozwana podniosła, iż roszczenie takie nie znajduje żadnego uzasadnienia w przepisach prawa, a szkolenie wykonane przez J. L. nie wynikało z polecenia pracodawcy.

W piśmie z dnia 7 grudnia 2018r. (k. 766) pozwana F. (...) w S., mając na uwadze fakt, iż zgodnie z opinią biegłego sporządzoną w sprawie dokonała nadpłaty świadczeń z tytułu podróży służbowych na kwotę 1.983,78 zł (a według wycień wariantu II na kwotę 2.190,88 zł), z ostrożności procesowej, dokonała potrącenia nadpłaconych świadczeń do kwoty 1.983,78 zł z roszczeniami powodów w postaci: diet za pobyt w szpitalu dochodzonej w kwocie 613,71 zł, pokrycia kosztów transportu urny z prochami w kwocie 1.293,40 zł, zwrotu kosztów za okresowe badania lekarskie, z tym że w tym zakresie co do kwoty 76,67 zł.

W piśmie z dnia 16 stycznia 2019r. (k. 777) powodowie wskazali, że aby pracodawca mógł dokonać skutecznego potrącenia świadczenia wzajemnego ze świadczeń pracowniczych musi mieć uprzednią, pisemną zgodę pracownika na dokonywanie takich rozliczeń. Taką zaś zgodą nie legitymuje się pozwana spółka. Ponadto, powodowie podnieśli w okolicznościach faktycznych sprawy zarzut potrącenia jako nadużycie prawa podmiotowego i sprzeczność z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. L. (2) był zatrudniony w F. (...) w S. na podstawie umowy o pracę na czas określony zawartej od dnia 10 lipca 2012r. do 9 lipca 2015r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy, z miejscem świadczenia pracy określonym jako Kraje Unii Europejskiej.

W § 10 umowy ustalono, że miesięczne wynagrodzenie pracownika będzie wynosiło 1.500 zł, ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych, godzinach nocnych oraz dyżury w kwocie 150 zł, a delegacje wypłacane będą zgodnie z regulaminem Pracodawcy na zasadach rozliczania kosztów podróży służbowych.

Niesporne, a nadto dowód: umowa o pracę – k. 18-23 oraz B-1 akt osobowych J. L. (2) cz. B

W dniu 10 lipca 2012r. J. L. (2) złożył pisemne oświadczenie, w którym potwierdził, że zapoznał się z treścią regulaminu pracy oraz regulaminu wynagradzania. Innym oświadczeniem z tego samego dnia upoważnił pracownika PL (...) do rozliczania świadczeń za podróż służbową.

Dokumenty pracownicze przedstawione J. L. (2) do podpisania, w tym oświadczenia o upoważnieniu pracownika spółki do naliczania i wystawiania diet zagranicznych oraz pokwitowanie zapoznania z Regulaminem Wynagradzania przedkładano również innym pracownikom.

Dowód: oświadczenie z dnia 10.07.2012r. – k. B-4 akt osobowych J. L. (2) cz. B, upoważnienie z dnia 10.07.2012r. k. B-12 akt osobowych J. L. (2) cz. B, zeznania świadka I. A. – k. 559-563

Z § 10 pkt 2 Regulaminu Wynagradzania z dnia 15 grudnia 2008r. obowiązującego w F. (...) w S. wynikało, że za podróże służbowe poza granicami kraju pracownikowi przysługuje dieta w wysokości 324 DKK i będzie rozliczana zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Diety będą przeliczane na złote polskie według kursu na ostatni dzień danego miesiąca. Pracownik zobowiązany jest do przedłożenia pracodawcy dokumentacji rozliczenia czasu pracy – kart drogowych, listów CMR niezwłocznie po zakończeniu podróży służbowej, jednak nie później niż do czwartego dnia kalendarzowego miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym. Rozliczenie kosztów delegacji nastąpi po przedłożeniu pracodawcy pełnej dokumentacji z „trasy”.

Zgodnie z § 6 Regulaminu Wynagradzania pracownikom na stanowiskach robotniczych (kierowcy) za dojazd do miejsca wykonywanej pracy dokonywana jest refundacja kosztów dojazdu. W przypadku, gdy dojazd odbywa się w jedną stronę koszt refundacji wynosi 417,90 zł, a w obie strony – 835,80 zł – uzależnione od ilości dojazdów w miesiącu.

Aneksem Nr (...) dnia 30 listopada 2010r. dodano § 10a Regulaminu Wynagradzania, zgodnie z którym w przypadkach, gdy pracownik nie może skorzystać z miejsca spania w samochodzie, za zgodą pracodawcy nocuje w hotelu bądź motelu, wówczas przysługuje mu zwrot kosztów do wysokości limitu, określonego w rozporządzeniu (...), dotyczącego podróży służbowej na terenie Danii.

W § 2 Aneksu z dnia 10 kwietnia 2011r. wskazano, że należności dotyczące stosunku pracy wynikające z podróży służbowych będą wypłacane do 15 dnia w miesiącu następnym po miesiącu, w którym pracownik nabył od nich prawo, jednak nie wcześniej niż po przedłożeniu przez pracownika kompletu dokumentów do rozliczenia delegacji służbowej. Aneks otrzymał tytuł (...), lecz w jego § 3 wskazano, że stanowi załącznik do regulaminu wynagradzania i wchodzi w życie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

Aneksem z dnia 15 lutego 2013r., obowiązującym od dnia 1 marca 2013r., zmieniono § 10 pkt 2 Regulaminu Wynagradzania w ten sposób, że wysokość diety z tytułu delegacji służbowej poza granicami kraju miała wynosić 325 DKK i miała być rozliczana w złotych polskich według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego na ostatni dzień danej podróży służbowej. Kierowcy, który wypoczynek wykorzysta w pojeździe, przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu (...) z dnia 29.01.2013r. Ryczałt ten nie przysługuje w przypadkach udostępniania kierowcom noclegów w miejscach wymienionych w § 11 ust. 5 regulaminu pracy.

J. L. (2) został zapoznany z aneksem z dnia 15 lutego 2013r. w dniu 25 lutego 2013r., co potwierdził w pisemnym oświadczeniu z dnia 25 lutego 2013r.

Aneksem z dnia 28 lutego 2013r. zmieniono § 10 Regulaminu Wynagradzania, stanowiąc, że wysokość diety wynosi 300 DKK, a kierowcy, który wypoczynek wykorzysta w pojeździe, przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu (...) z dnia 29.01.2013r. Ryczałt nie przysługuje w razie udostępnienia kierowcom noclegu w miejscach wymienionych w § 11 ust. 5 regulaminu pracy.

J. L. (2) nie został zapoznany z Aneksem do Regulaminu Wynagradzania z dnia 28 lutego 2013r.

Aneks do regulaminu pracy F. (...) z dnia 15 lutego 2013r. dodawał do § 11 ustęp 5, w którym stanowił, że pracodawca zapewnia kierowcom pomieszczenia do noclegu łącznie z zapleczem socjalno – bytowym w V., J., A., A. i F.. Jednocześnie wskazano liczbę łóżek i urządzeń socjalnych w poszczególnych punktach.

Dowód: Regulamin Wynagradzania wraz z aneksami – k. 139-146 , oświadczenie J. L. (2) z dnia 25.02.2013r. – k. B-24 w aktach osobowych J. L. (2) cz. B, Regulamin Pracy z aneksem – k. 177-188, dokumenty znajdujące się w aktach osobowych J. L. (2)

Przed podpisaniem umowy o pracę informowano pracowników, że podstawa wynagrodzenia będzie wynosiła minimalną płacę ustawową, a poza tym będą wypłacane „diety” za podróże służbowe.

W tytułach przelewów bankowych wysyłanych przez pracodawcę J. L. (2) każdorazowo wpisywano wynagrodzenie i diety.

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. k. 559-563, zeznania świadka S. M. – k. 501-503, zeznania świadka P. J. – k. 498-500, zeznania świadka B. N. – k. 503-504, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506, historia przelewów bankowych – k. 147

Nie było ustalone dodatkowe świadczenie uzależnione od ilości przejechanych kilometrów.

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. k. 559-563, zeznania świadka S. M. – k. 501-503, zeznania świadka P. J. – k. 498-500, zeznania świadka B. N. – k. 503-504, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506

Nie było ustalone dodatkowe świadczenie za przejazd promem podczas podróży czy pobyt pojazdu podczas podróży służbowej w warsztacie.

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. k. 559-563, zeznania świadka S. M. – k. 501-503, zeznania świadka B. N. – k. 503-504, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506

W przypadku kierowców prowadzących własną działalność gospodarczą, których z F. (...) w S. łączyła umowa cywilnoprawna i którym nie wypłacano diet, obowiązywał sposób wynagradzania uzależniony od ilości przejechanych kilometrów (60-80 gr za 1 km jazdy tzw. „krótkim zestawem”, 80 gr-1 zł za 1 km jazdy tzw. „długim zestawem”).

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. 559-563, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506

J. L. (2) w swoje podróże służbowe startował z bazy pracodawcy najczęściej w V., czasami we F., A. czy J., dokąd udawał się prywatnym samochodem. Jeździł ciągnikiem siodłowym głównie na terytorium Danii, Szwecji, a niekiedy na terytorium Niemiec, Holandii, Norwegii, Francji. Z tego względu często w trakcie podróży miał możliwość nocowania na jednym z łóżek w bazie w V., F., czy J., które były tam udostępnione w okresie jego zatrudnienia w F. (...) w S.. Podczas postoju w bazie, choć posiadała ona niezbędne zaplecze sanitarne, kierowcy, w tym J. L. (2), z reguły woleli nocować w swoim pojeździe, ponieważ mieli tam większą prywatność niż w kilkuosobowych pokojach. Poza tym nie musieli przenosić wielu osobistych rzeczy pomiędzy kabiną a pomieszczeniem bazy.

Podczas przemieszczania się pojazdu promem podczas podróży służbowej kierowcy mieli zapewnione miejsce noclegowe w kajucie, jeżeli prom płynął dłużej niż 3,5 h.

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. 559-563, zeznania świadka S. M. – k. 501-503, zeznania świadka B. N. – k. 503-504, zeznania świadka J. M. – k. 496-500, przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506

J. L. (2) podczas podróży służbowych nie korzystał ze środków komunikacji miejscowej.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726

Transport w spółce był realizowany dwoma rodzajami pojazdów, tzw. zestawami krótkimi, tj. samochodami o długości około 17 m i zestawami długimi – tj. samochodami o długości około 25 m. Rodzaj pojazdu warunkował wysokość wynagrodzenia spółki otrzymywanego od kontrahentów liczonego za kilometr przejechanej trasy, w związku z czym ilość kilometrów przejechanych jednym i drugim rodzaju zestawem był odnotowywany przez kierowców w dokumentach.

Wszyscy kierowcy w spółce co do zasady świadczyli pracę przez 3 tygodnie, a następnie mieli tydzień wolnego za przepracowane nadgodziny, który spędzali w domu. W czasie podróży kierowcy spali w samochodach i w całości samodzielnie zapewniali sobie wyżywienie oraz ponosili koszty wszelkich innych wydatków nie związanych z przejazdem i samochodem.

Trasy rozpoczynali w bazie spółki. W czasie każdej trasy kierowcy zobowiązani było wypełniać Raporty trasy, do których wpisywano: numer zlecenia, oznaczenie samochodu i naczepy, miejscowości wyjazdu i przyjazdu oraz pośrednie, datę i godzinę wyjazdu i przyjazdu, stan licznika w każdej miejscowości oraz informacje dotyczące tankowania zawierające datę tankowania, stan licznika przy tankowaniu oraz ilość zatankowanego paliwa i cenę za litr. Kierowcy zwracali pracodawcy oryginały raportów po zakończeniu trasy, wrzucając je do pojemników wystawionych w bazie, pozostawiając sobie kopię. Raporty z trasy stanowiły dla pracodawcy podstawę oceny przepałów paliwa oraz prawidłowości wybranej przez kierowcę trasy.

Dane z raportów były ponadto wprowadzane do systemu i na ich podstawie I. A. naliczała diety w systemie miesięcznym. Wyliczeń za miesięczne okresy, ujętych ostatecznie w tabeli rozliczenia delegacji służbowej zagranicznej, dokonywała dokonując przemnożenia ilości dni w trasie przez 324 korony duńskie (później 325 DKK i 300 DKK) i kurs złotego na ostatni dzień miesiąca oraz doliczając kwoty 417,90 zł lub 835,80 zł za dojazd do bazy (w pozycji „Dojazdy do i z”), przewidziane w § 6 Regulaminu Wynagradzania. Nadto dodawała kwotę 200 DKK za każdy nocleg w podróży służbowej, przy czym do pozycji (...) wpisywała wielokrotność kwoty 800 DKK, a więc cały limit wynikający z tabeli rozporządzenia dla Danii, co jednak faktycznie oznaczało rozliczenie każdorazowo dla kwoty 800 DKK czterech noclegów, po 200 DKK każdy.

Dowód: Regulamin Wynagradzania wraz z aneksami – k. 139-146, raporty z trasy – koperta k. 82, k. 83, 338-343, koperta k. 371, zestawienie płatności – k. 148, rozliczenia delegacji – k. 149-161, k. 407-420, zeznania świadka I. A. – k. 559-563, zeznania świadka S. M. – k. 501-503, zeznania świadka B. N. – k. 503-504, przesłuchanie członka zarządu pozwanej K. M. (1) za stronę pozwaną – k. 505-506

J. L. (2) przebywał w podróży służbowych w okresach: od 10 lipca do 31 lipca 2012r., od 12 sierpnia do 1 września 2012r., od 14 września do 28 września 2012r., od 8 października do 26 października 2012r., od 5 listopada do 24 listopada 2012r., od 2 grudnia do 14 grudnia 2012r., od 14 stycznia do 1 lutego 2013r., od 11 lutego do 1 marca 2013r., od 11 marca do 28 marca 2013r., od 4 września do 19 września 2013r.

Niesporne, a nadto dowód: raporty z trasy – koperta k. 82, k. 83, 338-343, koperta k. 371, rozliczenia delegacji – k. 149-161, k. 407-420

Podczas ww. podróży służbowych J. L. (2) spędzał noclegi (w kabinie pojazdu) w bazach F. (...) w S. w dniach: 10-12 lipca 2012r. (V.), 26 lipca 2012r. (A.), 12 sierpnia 2012r. (V.), 22 sierpnia 2012r. (J.), 1 września 2012r. (V.), 18 września 2012r. (J.), 19-20 września 2012r. (A.), 21-25 września 2012r. (A.), 26 września 2012r. (J.), 28 września 2012r. (J.), 26 października 2012r. (V.), 21 listopada 2012r. (A.), 24 listopada 2012r. (V.), 2 grudnia 2012r. (F.), 4 grudnia 2012r. (V.), 25 marca 2013r. (J.), 28 marca 2013r. (V.), 9 września 2013r. (A.), 14-16 września 2013r. (J.), 18 września 2013r. (J.).

Podczas ww. podróży służbowych J. L. (2) spędził nocleg na promie w dniu: 14 listopada 2012r. W innych przypadkach zdarzało mu się przepływać promem, jednak nie wykorzystując noclegu.

dowód: raporty z trasy – koperta k. 82, k. 83, 338-343, koperta k. 371, rozliczenia delegacji – k. 149-161, k. 407-420, opinia biegłego z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. – 746-753b

J. L. (2) otrzymał od pracodawcy następujące należności z tytułu ww. podróży służbowych: za lipiec 2012r. tytułem diet 3.936,79 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.325,52 zł (razem 5.262,31 zł). Za sierpień 2012r. otrzymał tytułem diet 4.003,08 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 2.695,68 zł (razem 6.698,76 zł). Za wrzesień 2012r. otrzymał tytułem diet 3.755,13 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.766,08 zł (razem 5.521,21 zł). Za październik 2012r. otrzymał tytułem diet 3.591,86 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 2.660,64 zł (razem 6.252,50 zł). Za listopad 2012r. otrzymał tytułem diet 3.923,96 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.321,20 zł (razem) 5.245,16 zł. Za grudzień 2012r. otrzymał tytułem diet 3.906,14 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.315,20 zł (razem 5.221,34 zł). Za styczeń 2013r. otrzymał tytułem diet 3.613,25 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.338,24 zł (razem 4.951,49 zł). Za luty 2013r. otrzymał tytułem diet 3.613,25 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.338,24 zł (razem 4.951,49 zł). Za marzec 2013r. otrzymał tytułem diet 3.446,46 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 2.003,43 zł (razem 5.449,89 zł). Za wrzesień 2013r. otrzymał tytułem diet 3.815,78 zł, tytułem ryczałtów za noclegi 1.286,06 zł (razem 5.101,84 zł).

dowód: historia przelewów – k. 147, zestawienie płatności – k. 148, rozliczenia delegacji – k. 147-161, k. 407-420, zeznania świadka I. A. – k. 559-563

Należności J. L. (2) za ww. podróże służbowe z tytułu diet i ryczałtów za noclegi w niektórych miesiącach zostały nadpłacone, w niektórych zaś powstała niedopłata z tego tytułu:

Dieta/ryczałtne/Razem Dieta/ryczałt wypłacone/Razem

VII 2012r. 3.936,79 zł; 1.954,68 zł; 5.891,47 zł 3.936,79 zł; 1.325,52 zł; 5.262,31 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

629,16 zł niedopłata

VIII 2012r. 3.650,83 zł; 2.824,17 zł; 6.475 zł 4.003,08 zł; 2.695,68 zł; 6.698,76 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

223,76 zł nadpłata

IX 2012r. 2.861,05 zł; 659,96 zł ; 3.521,01 zł 3.755,13 zł; 1.766,08 zł; 5.521,21 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

2.000,10 zł nadpłata

X 2012r. 3.482,78 zł; 2.323,30 zł; 5.806,08 zł; 3.591,86 zł; 2.660,64 zł; 6.252,50 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

446,42 zł nadpłata

XI 2012r. 3.576,31 zł, 1.578,96 zł; 5.155,27 zł 3.923,96 zł; 1.321,20 zł; 5.245,16 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

89,89 zł nadpłata

XII 2012r. 2.309,44 zł; 1.294,29 zł; 3.603,73 zł 3.906,14 zł; 1.315,20 zł; 5.221,34 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

1.617,61 zł nadpłata

I 2013r. 3.467,67zł; 2.275,76 zł; 5.743,43 zł 3.454,75 zł; 1.795,84 zł; 5.250,59 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

492,84 zł niedopłata

II 2013r. 3.420,27zł; 2.253,04 zł; 5.673,31 zł 3.613,25 zł; 1.338,24 zł; 4.951,49 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

721,82 zł niedopłata

III 2013r. 3.285,36 zł; 2.771,85 zł; 6.057,21 zł 3.446,46 zł; 2.003,43 zł; 5.449,89 zł

(k. 749, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

607,32 zł niedopłata

IX 2013r. 2.913,56 zł; 2.351,12 zł; 5.264,68 zł 3.815,78 zł; 1.286,06 zł; 5.101,84 zł

(k. 749, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

162,84 zł niedopłata

Razem niedopłata z ww. tytułów wyniosła **2.613,98 zł**, a nadpłata 4.377,78 zł.

dowód: raporty z trasy – koperta k. 82, k. 83, 338-343, koperta k. 371, historia przelewów – k. 147, zestawienie płatności – k. 148, rozliczenia delegacji – k. 147-161, k. 407-420, opinia biegłego z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. – 746-753b, opinia ustna – k. 725-726

J. L. (2) otrzymał od pracodawcy zwrot kosztów za dojazdy z miejsca zamieszkania do baz i z baz do miejsca zamieszkania w kwotach wynikających z Regulaminu Wynagradzania w pełnym zakresie.

dowód: historia przelewów – k. 147, zestawienie płatności – k. 148, rozliczenia delegacji – k. 147-161, k. 407-420, ostatnia opinia biegłego z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. – 747v, opinia ustna – k. 725-726

W dniu 19 września 2013r., podczas podróży służbowej na terenie Szwecji, ustała akcja serca J. L. (2). W konsekwencji w ciężkim stanie trafił on do szpitala w miejscowości H. (koło V.) w Szwecji, w którym przebywał do dnia 30 września 2013r. W tym dniu zmarł.

Niesporne, a nadto dowód: zeznania świadka J. M. – k. 496-500, przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726, dokumentacja medyczna w aktach osobowych J. L. (2) cz. B

Za okres od dnia 20 września 2013r. do dnia 30 września 2013r. (okres pobytu w szpitalu) nie wypłacono J. L. (2) diet.

Niesporne

J. L. (1) otrzymała fakturę z dnia 15 października 2013r. za pobyt (opiekę w lecznictwie zamkniętym) J. L. (2) w szpitalu w H. w Szwecji na kwotę 880 koron szwedzkich (388,96 zł). Faktura ta nie została zrefundowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia na terenie kraju. W zakresie pozostałych kosztów za pobyt J. L. (2) w szpitalu rozliczenia odbyły się pomiędzy Szpitalem w H. a NFZ.

Dowód: faktura z dnia 15.10.2013r. wraz z tłumaczeniem – k. 366, k. 516-517, zeznania świadka J. M. – k. 496-500, przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726

Ciało J. L. (2) zostało poddane kremacji w miejscowości V. w Szwecji. Udał się po nie do Szwecji szwagier J. L. (1). Urnę z prochami przewiózł prywatnym samochodem J. i J. L. (2) marki H. (...) o pojemności skokowej silnika 1,8l, znajdującym się na terenie Szwecji z miejscowości V. w Szwecji do miejscowości Y. w Szwecji (przebył tu 262 km), skąd promem przepłynął do miejscowości Ś. w Polsce i z tej miejscowości udał się do S. (przebył tu 106 km). W sumie przejechał samochodem (nie licząc odległości pokonanej promem) odległość 368 km.

Dowód: zeznania świadka J. M. – k. 496-500, przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726, wydruki z portalu G. M. (fakt notoryjny)

Początkowo koszty kremacji miał pokryć pracodawca F. (...) w S., jednak ostatecznie, na prośbę J. L. (1), która chciała uzyskać zasiłek pogrzebowy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odstąpił od tego.

Dowód: zeznania świadka J. M. – k. 496-500, zeznania świadka I. A. – k. 559-563 , przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726

J. L. (2) w dniu 22 maja 2013r. otrzymał od pracodawcy skierowanie na okresowe badania lekarskie. Wykonał je w dniu 25 maja 2013r. i w dniu 27 maja 2013r. w S. (...), za co zapłacił w sumie 227 zł, na dowód czego uzyskał cztery faktury VAT.

Dowód: skierowanie na badania lekarskie z dnia 22.05.2013r. – k. B-25 w aktach osobowych J. L. (2) cz. B, faktury VAT z dnia 25.05.2013r. – k. 369-370

Pracodawca nie zwrócił J. L. (2) ww. kosztów badań okresowych. J. L. (2) nie przedłożył oryginału faktur za badania okresowe pracodawcy.

Dowód: zeznania świadka J. M. – k. 496-500, zeznania świadka I. A. – k. 559-563 , przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726

W dniu 21 maja 2013r. J. L. (2) odbył szkolenie okresowe kierowcy z Z. (...) w S. w celu przedłużenia swoich uprawnień do prowadzenia pojazdów ciężarowych, za co zapłacił kwotę 300 zł. Faktura Vat za ww. usługę została wystawiona na F. (...) w S..

Dowód: faktura VAT z dnia 21.05.2013r. – k. 368, zeznania świadka J. M. – k. 496-500, przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726

Pracodawca nie kierował J. L. (2) na ww. szkolenie i nie zwracał mu kosztów tego szkolenia. J. L. (2) nie przedłożył oryginału faktury za szkolenie pracodawcy.

Dowód: zeznania świadka I. A. – k. 559-563

J. L. (1), K. L. i D. L. w dniu 14 stycznia 2015r. złożyli wniosek do Sądu o zavezwanie F. (...) w S. do próby ugodowej w zakresie świadczeń z tytułu podróży służbowych, diet za pobyt w szpitalu, zwrotu kosztów badan okresowych, szkolenia okresowego. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt IX Po 54/15. Odpis zavezwania doręczono zavezwanej spółce w dniu 19 czerwca 2015r.

Na posiedzeniu pojednawczym w dniu 2 września 201r. nie stawił się przedstawiciel zavezwanej spółki.

Niesporne, a nadto dowód: dokumenty w aktach sprawy IX Po 54/15 (załączonej do akt niniejszej sprawy)

J. L. (1) była żoną J. L. (2). K. L. i D. L. to jego małoletni synowie, uprawnieni do renty rodzinnej.

Dowód: przesłuchanie powódki J. L. (1) w charakterze strony – 575-576 w zw. z k. 493-496, k. 559, k. 726, decyzja Z. (...) z dnia 1.03.2017r. – k. 731

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne jedynie w niewielkiej części.

Legitymacja procesowa czynna powodów J. L. (1), K. L. i D. L. w niniejszej sprawie wywodziła się z art. 63¹ § 1 i 2 k.p. Zgodnie z tymi przepisami - z dniem śmierci pracownika stosunek pracy wygasa (§ 1). Prawa majątkowe ze stosunku pracy przechodzą po śmierci pracownika, w równych częściach, na małżonka oraz inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W razie braku takich osób prawa te wchodzi do spadku (§ 2).

Osobami, na które przeszły (częściach równych) po śmierci J. L. (2) jego prawa majątkowe ze stosunku pracy są jego żona J. L. (1) oraz małoletni synowie K. i D., którzy jak, jak wynika już choćby z przedłożonej w sprawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 1 marca 2017r. o waloryzacji renty rodzinnej, są do niej uprawnieni.

W okresie objętym sporem zwykle, codzienne czynności pracownicze kierowcy w transporcie międzynarodowym, polegające na prowadzeniu pojazdu po różnych krajach (na ogół Unii Europejskiej), stanowią podróż służbową, co wynika wprost z przepisu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o czasie pracy kierowców (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r., poz. 1155). Przepis ten dodano nowelizacją w ramach ustawy z dnia 12 lutego 2010r. o zmianie ustawy

o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 246), która weszła w życie począwszy od dnia 3 kwietnia 2010r.

Jest to autonomiczna i odmienna definicja od tej zawartej w art. 77⁵ § 1 k.p., w myśl którego pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Podstawą prawną roszczenia o diety i ryczałt za nocleg są przepisy art. 77(5) § 3-5 k.p.

Zgodnie z art. 77(5) § 3 - warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 (państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

W myśl art. 77(5) § 4 k.p. - postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Zgodnie § 5 ww. przepisu – w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

W okresie spornym kwestię należności, o których mowa powyżej regulowało ówczesnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, z 2003 r. Nr 199, poz. 1951, z 2004 r. Nr 271, poz. 2687 oraz z 2005 r. Nr 186, poz. 1555), a następnie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167).

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 pierwszego rozporządzenia za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu.

Analogiczna regulacja znalazła się także w rozporządzeniu z 2013r. Zgodnie z § 2 i § 16 ust. 1, 2 i 4 oraz § 8 ust. 3 w zw. z ust. 1 obowiązującego od 1 marca 2013 r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej z tytułu podróży, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługiwały diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów, innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb. Za nocleg przysługiwał pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługiwał ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. Wskazane regulacje nie znajdowały jednak zastosowania, gdy pracodawca lub strona zagraniczna zapewniły pracownikowi bezpłatny nocleg. Rozporządzenie określiło kwoty limitów za podróże służbowe poza granicami kraju i minimalną wysokość diety według wartości diety krajowej (obecnie zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia - 30 zł).

Po wydaniu akcentowanego przez stronę pozwaną wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r., w sprawie o sygn. akt K 11/15, w odniesieniu do rozliczenia ryczałtu za nocleg odpadła podstawa prawna w postaci cytowanego rozporządzenia, a w zamian na pierwsze pole wysunęła się regulacja zakładowa w tym zakresie.

W art. 77⁵ § 3 k.p. wyraźnie wskazano, iż warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowych pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż określony w § 2 (czyli innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę. Tylko w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawierają postanowień, o których mowa w § 3, po wyroku Trybunału Konstytucyjnego powstała luka prawna, co do której można rozważać zastosowanie analogii. Art. 77⁵ § 5 k.p. nie przewiduje zastosowania przepisów wskazanych w § 2 (dotyczących pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej) w sytuacji, gdy układ zbiorowy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę regulują odmiennie należności z tytułu podróży służbowych np. ograniczając ich liczbę lub przewidując niższą niż w rozporządzeniu wysokość. Nakazuje on stosować przepisy wykonawcze dotyczące należności pracowników sfery budżetowej w wypadku, gdy pracodawca w aktach wewnętrznych czy umowie o pracę nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych, nie zaś, gdy nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych wyszczególnionych rodzajowo w przepisach tego rozporządzenia. W przepisie, o jakim mowa, jest odesłanie do art. 77⁵ § 3 k.p., który odnosi się ogólnie do należności z tytułu podróży służbowych nie wymieniając rodzaju takich należności wprost ani nie odsyłając do katalogu zawartego w rozporządzeniu wskazywanym w art. 77⁵ § 2 k.p. Nie ma zatem dostatecznych podstaw do uznania, iż układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę muszą, regulując należności z tytułu podróży służbowych, obejmować wszystkie świadczenia wskazane w rozporządzeniu. Podkreślenia wymaga, iż kodeks pracy nigdzie nie definiuje rodzaju należności przysługujących z tytułu podróży służbowych, co oznacza swobodę pracodawcy (innego aniżeli jednostki sfery budżetowej) w ich określaniu. Dotyczy to także pracodawcy będącego firmą transportową, jako że nieobjęcie odesłaniem zawartym w art. 21 a ustawy o czasie pracy kierowców także art. 77⁵ § 1 k.p. (odnoszącego się ogólnie do należności bez ich wymieniania) wynika jedynie z odmiennej definicji podróży służbowej kierowcy, nie zaś z woli innej niż w przypadku pozostałych pracowników zatrudnionych poza sferą budżetową regulacji należności związanych z podróżą służbową. Jeszcze raz podkreślić należy, iż powoływane wcześniej rozporządzenia z 2002r. i 2013r. wyszczególniające należności z tytułu podróży służbowych, nie są aktami dotyczącymi wszystkich pozostających w zatrudnieniu, a tylko określonej ich grupy (pracowników państwowych i samorządowych jednostek sfery budżetowej), a do innych osób znajdują zastosowanie tylko w wypadku, gdy pracodawca nie zadbał o uregulowanie kwestii należności z tytułu podróży w wewnątrzzakładowych aktach prawa pracy czy umowie o pracę.

Stwierdzeniu, iż omawiane akty wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich należności z tytułu podróży służbowych sprzeciwia się brzmienie art. 77⁵ § 4 k.p., zgodnie z którym postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Zapis taki przeczy wyraźnie uznaniu, iż zamysłem prawodawcy było wyznaczenie w akcie wykonawczym minimalnego standardu świadczeń z tytułu podróży służbowych dla wszystkich zatrudnionych. Gdyby zresztą było inaczej, w ogóle niezrozumiałym pozostawałoby uregulowanie kwestii podróży służbowych w sposób, w jaki jest to uczynione obecnie, tj. poprzez określenie rozporządzeniem rodzajów i wysokości świadczeń tylko pewnej grupy zatrudnionych i odesłanie do stosowania tego aktu w przypadku pozostałych pracowników tylko w określonym przypadku. Wydaje się, że chcąc określić minimalną wysokość świadczeń dla wszystkich zatrudnionych ustawodawca objąłby ich wszystkich jednym aktem (co nie ograniczałoby jednak możliwości uregulowania przez pracodawcę działającego poza sferą budżetową tych kwestii korzystniej), nie zaś ograniczył się tylko do pewnej grupy. Wysokość diety w podróży krajowej i zagranicznej w okresie objętym sporem istotnie od siebie odbiegała. Dieta w podróży krajowej wynosi 30 zł, a w podróży zagranicznej kilkukrotnie więcej (§ 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej), w podróży zagranicznej: np. w Niemczech 49 euro, we Włoszech 48 euro, w Holandii 50 euro (załącznik do wskazanego rozporządzenia). Ustawodawca wprowadził w art. 77⁵ § 4 k.p. wymóg zapewnienia pracownikowi w przypadku każdej podróży - i krajowej i zagranicznej – diety na poziomie diety określonej dla pracownika sfery budżetowej w podróży krajowej, co

przeciży przyjęciu, iż jego intencją było uregulowanie minimalnego standardu świadczeń wszystkich pracowników w rozporządzeniach dotyczących pewnej ich grupy (zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej).

Regulacja art. 77⁵ k.p. przemawia więc za przyjęciem, iż wolą ustawodawcy było pozostawienie swobody w kwestii uregulowania należności z tytułu podróży służbowych pracodawcom innym niż jednostki sfery budżetowej, z tym tylko ograniczeniem, że ci muszą wypłacać diety i to w wysokości nie niższej niż przewidziane w aktach wykonawczych dotyczących należności pracowników sfery budżetowej w podróży krajowej.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 26 października 2017r. (III PZP 2/17), orzekł, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 77⁵ § 3 KP) poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 167). Z uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego wynika, że o ile pracodawca spoza sektora publicznego ma swobodę w kształtowaniu kwoty ryczałtu za nocleg poniżej limitu wynikającego z rozporządzenia, to jednak nie może tego prawa wyłączyć.

Z rozliczeń delegacji (podróży służbowych) J. L. (2) (k. 149-161, k. 407-420) wynika, że pracodawca naliczał mu dietę za każdą dobę podróży służbowej w kwocie 324 DKK, a od 1 marca 2013 r. – 300 DKK. Taka wysokość diety (niezależnie od kraju odbywania podróży) spełniała wymóg postawiony przez ustawodawcę w art. 77⁵ § 4 k.p. i to z dużą nawiązką.

Niemniej jednak należy stwierdzić, że pozwana spółka błędnie naliczała J. L. (2) diety za każdy dzień podróży służbowej od dnia 1 marca 2013r. w wysokości po 300 DKK. Zanim bowiem wprowadzono aneks do Regulaminu Wynagradzania z dnia 28 lutego 2013r. (k. 146) przewidujący dietę w kwocie 300 DKK, to Aneksem do Regulaminu Wynagradzania z dnia 15 lutego 2013r. (k. 145), obowiązującym od dnia 1 marca 2013r. wprowadzono dietę w kwocie 325 DKK. Jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych J. L. (2), został on zapoznany w dniu 27 lutego 2013r. za pisemnym potwierdzeniem właśnie z Aneksem z dnia 15 lutego 2013r. (k. B-24 akt osobowych J. L. (2)). Brak dowodu na zapoznanie go z Aneksem z dnia 28 lutego 2013r. Powyższe oznacza, że w odniesieniu do J. L. (2), dietą obowiązującą go od dnia 1 marca 2013r. była dieta w wysokości 325 DKK, nie zaś 300 DKK.

Powodowie kwestionowali w sprawie fakt, aby J. L. (2) został zapoznany w czasie zatrudnienia z samym Regulaminem Wynagradzania, obowiązującym w pozwanej spółce. Przeciży temu jednak wyraźne oświadczenie J. L. (2) z dnia 10 lipca 2012r. znajdujące się w jego aktach osobowych (k. B4 akt osobowych J. L. (2)), w którym wskazał on, że zapoznał się z Regulaminem Wynagradzania. Przeczą temu także zeznania świadków S. M., I. A. i B. N., z których wynika, iż pracownicy pozwanej spółki na początku zatrudnienia byli zapoznawani z obowiązującym w niej Regulaminem Wynagradzania.

Przywołane wyżej rozliczenia delegacji (k. 149-161, k. 407-420), uzupełnione o wyjaśnienia zawarte w zeznaniach świadka I. A. wskazują, że za każdy nocleg podczas podróży służbowej J. L. (2) naliczano kwotę 200 DKK, a począwszy od 1 marca 2013r. – 325 DKK. Pozwany pracodawca – biorąc pod uwagę powyżej prezentowane stanowisko – był uprawniony do określenia diety i ryczałtu na takim właśnie poziomie, jednakże nie od początku zatrudnienia J. L. (2) znalazło to odzwierciedlenie w obowiązujących u niego aktach wewnętrznych.

Dopiero w Aneksie do Regulaminu Wynagradzania z dnia 15 lutego 2013r., obowiązującym od dnia 1 marca 2013r., z którym zapoznano J. L. (2), wskazano, iż kierowcy, który wypoczynek wykorzysta w pojeździe, przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu (...) z dnia 29.01.2013r. Ryczałt ten nie przysługuje w przypadkach udostępniania kierowcom noclegów w miejscach wymienionych w § 11 ust. 5 regulaminu pracy. W okresie przed dniem 1 marca 2013r., na skutek braku odmiennej regulacji pracodawcy, obowiązywały analogicznie

stawki ryczałtów za noclegi wynikające z tych samych przepisów, jak i poprzednio obowiązującego rozporządzenia regulującego tę materię (z 2002r.).

Biegły sądowy z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. wyliczał należności J. L. (2) według różnych wariantów przyjętych na skutek twierdzeń stron. Czynił to na podstawie raportów tras, rozliczeń delegacji, zestawienia świadczeń wypłaconych J. L. (2) i zestawienia przelewów. Jak wskazano jednak wyżej, diety za podróże J. L. (2) należne były początkowo w kwocie 324 DKK, a od 1.03.2013r. w kwocie 325 DKK), zaś ryczałty za noclegi należne były w całym okresie jego zatrudnienia w pozwanej spółce według stawek wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów. Takie wyliczenia biegłego należało uwzględnić w sprawie.

Dokonując wyliczeń należności J. L. (2) z tytułu ryczałtów za noclegi, należało odliczyć noclegi J. L. (2) na terenie baz pozwanej spółki oraz noclegi odbyte podczas przeprawy promowej.

Możliwość odbycia przez J. L. (2) noclegu na łóżku w bazie, ustalono w oparciu o zeznania świadków I. A., S. M., B. N., członka zarządu pozwanej K. M. (1), jak i świadka J. M. i powódki J. L. (1). Z zeznań tych osób wynikało, że pomimo możliwości spędzenia noclegu w łóżku w części socjalnej bazy, J. L. (2), przebywając na terenie bazy, wolał spędzać nocleg w kabinie pojazdu. Ogólną praktyką kierowców było, że podczas postoju w bazie z reguły woleli nocować w swoim pojeździe, ponieważ mieli tam większą prywatność niż w kilkuosobowych pokojach, a poza tym nie musieli przenosić wielu osobistych rzeczy pomiędzy kabiną a pomieszczeniem bazy. Ani powódka J. L. (1) ani świadek J. M. nie zeznały, aby J. L. (2) miał kiedykolwiek problem z dostępem do wolnego łóżka na terenie bazy. Także pozostali świadkowie nie spotkali się z żadnymi skargami czy uwagami J. L. (2) w tym zakresie. W ocenie Sądu sama możliwość nocowania na przystosowanym łóżku w budynku socjalnym spółki stanowiła zapewnienie bezpłatnego noclegu, wyłączającego uprawnienie do ryczałtu.

Jeżeli zaś chodzi o noclegi spędzane na promie podczas przeprawy promowej, to jak wynika z zeznań świadka S. M., podczas przemieszczania się pojazdu promem podczas podróży służbowej kierowcy mieli zapewnione miejsce noclegowe w kajucie, jeżeli prom płynął dłużej niż 3,5 h, a skoro tak nie przysługiwał im za to ryczałt za spanie w kabinie pojazdu. Analizując raporty z tras, biegły uwzględnił w swoich wyliczeniach tylko jeden taki nocleg w dniu 14 listopada 2012r. (k. 751), za który nie naliczył ryczałtu.

Dane dotyczące należności za diety zaczerpnięto z opinii biegłego z kolumny z wariantu I wyliczeń (k. 749v) z modyfikacjami Sądu za miesiąc marzec i wrzesień 2013r., związanymi z niezastosowaniem przez biegłego (w ślad za założeniem Sądu) stawki diety 325 DKK (a 300 DKK) od dnia 1 marca 2013r. (k. 749 - III 2013r.: 18 diet x 325DKK x 0, (...) = 3.285,36 zł; IX 2013r.: 16 diet x 325 DKK x 0,5603 zł = 2.913,56 zł).

Dane dotyczące należności za ryczałty za noclegi zaczerpnięto z opinii biegłego z kolumny z wariantu II wyliczeń (k. 752v).

Dane odnośnie kwot wypłaconych J. L. (2) z tytułu diet zaczerpnięto z opinii biegłego kolumny o dietach wypłaconych (k. 753bv), dane zaś w zakresie wypłaconych ryczałtów za noclegi z opinii biegłego kolumny o ryczałtach wypłaconych (k. 752v). W zakresie diet wypłaconych biegły pomylił się jednak w części dotyczącej kwoty wypłaconej J. L. (2) za miesiąc grudzień 2012r. Wskazał, iż wypłacono mu z tego tytułu kwotę 3.903,14 zł, zamiast faktycznie wypłaconej kwoty 3.905,14 zł, co zweryfikowano na podstawie zestawienia należności wypłaconych J. L. (2) przez pozwaną spółkę (k. 148).

I tak stosunek kwot należnych J. L. (2) z tytułu diet i ryczałtów za noclegi podczas podróży służbowych do kwot wypłaconych mu z tego tytułu przedstawia się w sposób następujący.

Dieta/ryczałtnależne/Razem Dieta/ryczałt wypłacone/Razem

VII 2012r. 3.936,79 zł; 1.954,68 zł; ~~5.891,47 zł~~ 3.936,79 zł; 1.325,52 zł; ~~5.262,31 zł~~

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

629,16 zł niedopłata

VIII 2012r. 3.650,83 zł; 2.824,17 zł; 6.475 zł 4.003,08 zł; 2.695,68 zł; 6.698,76 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

223,76 zł nadpłata

IX 2012r. 2.861,05 zł; 659,96 zł ; 3.521,01 zł 3.755,13 zł; 1.766,08 zł; 5.521,21 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

2.000,10 zł nadpłata

X 2012r. 3.482,78 zł; 2.323,30 zł; 5.806,08 zł; 3.591,86 zł; 2.660,64 zł; 6.252,50 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

446,42 zł nadpłata

XI 2012r. 3.576,31 zł, 1.578,96 zł; 5.155,27 zł 3.923,96 zł; 1.321,20 zł; 5.245,16 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

89,89 zł nadpłata

XII 2012r. 2.309,44 zł; 1.294,29 zł; 3.603,73 zł 3.906,14 zł; 1.315,20 zł; 5.221,34 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

1.617,61 zł nadpłata

I 2013r. 3.467,67zł; 2.275,76 zł; 5.743,43 zł 3.454,75 zł; 1.795,84 zł; 5.250,59 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

492,84 zł niedopłata

II 2013r. 3.420,27zł; 2.253,04 zł; 5.673,31 zł 3.613,25 zł; 1.338,24 zł; 4.951,49 zł

(k. 749v, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

721,82 zł niedopłata

(od 1.03.2013r. zmiana stawki diety z 324 DKK na 325 DKK nieuwzględniona przez biegłego i w założeniach Sądu do opinii)

III 2013r. 3.285,36 zł; 2.771,85 zł; 6.057,21 zł 3.446,46 zł; 2.003,43 zł; 5.449,89 zł

(k. 749, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

607,32 zł niedopłata

IX 2013r. 2.913,56 zł; 2.351,12 zł; 5.264,68 zł 3.815,78 zł; 1.286,06 zł; 5.101,84 zł

(k. 749, k. 752v) (k. 753bv, k. 752v)

162,84 zł niedopłata

Razem niedopłata z ww. tytułów wyniosła 2.613,98 zł, a nadpłata 4.377,78 zł.

Kwotę niedopłaty należało zatem w częściach równych zasądzić na rzecz powodów, tj. po 871,33 zł dla powodów J. L. (1) i K. L. oraz 871,32 zł dla powoda D. L..

Kwoty te zasądzono na rzecz powodów wraz z odsetkami ustawowymi (a od dnia 1 stycznia 2016r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie), liczonymi, zgodnie z żądaniem powodów, od dnia 14 stycznia 2015r., tj. od dnia złożenia wezwania pozwanej do próby ugodowej co do roszczeń objętych przedmiotem sporu. Podstawę prawną stanowił tu przepis art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Roszczenie o odsetki okazało się zasadne. Pracodawca, w ramach swobody określania warunków wypłaty świadczeń za podróż służbową (cytowana już uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017r.), może określić termin wypłaty należności za podróże służbowe. W tym wypadku pracodawca określił w Regulaminie Wynagradzania termin do 15 - go dnia następnego miesiąca. W rezultacie termin zapłaty odsetek ustawowych od dnia 14 stycznia 2015r., późniejszy aniżeli termin wymagalności roszczenia wynikający z Regulaminu Wynagradzania, mógł zostać uwzględniony.

Wbrew woli powodów, brak było podstaw do przyjęcia, iż kwoty, które były wypłacane J. L. (2) przez pracodawcę z konkretnym wskazaniem tytułu przelewu jako „diets” mogły zostać zaliczone przez nich na poczet innych należności. Jak wynika z przepisu art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Dopiero w braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego (§ 3).

Tymczasem powodowie z pisma z dnia 11 stycznia 2017r., w którym dokonano ostatecznej modyfikacji powództwa, wynika, że kwoty, które otrzymywał J. L. (2) tytułem należności za podróże służbowe (diety i ryczałty za noclegi) zaliczyli oni na uzgodniony ich zadaniem pomiędzy stronami stosunku pracy „ryczałt za kilometr”. W związku z powyższym aktualnie domagają się zasądzenia diet i ryczałtów za noclegi podczas podróży służbowych J. L. (2).

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala jednakże na przyjęcie, że J. L. (2) podczas zatrudnienia w pozwanej spółce przysługiwał dodatkowy składnik wynagrodzenia uzależniony od ilości przejechanych kilometrów.

Z dokumentacji pracowniczej, a w szczególności umowy o pracę J. L. (2) oraz Regulaminu Wynagradzania, którego zapoznanie pokwitował on własnym podpisem, wynika co innego: prawo do wynagrodzenia zasadniczego, ryczałtu za pracę w godzinach nadliczbowych, nocnych i za dyżury, prawo do diet, ryczałtów za nocleg oraz określonej kwoty za dojazdy. Zatem, skoro powodowie twierdzą, że ustne ustalenia dotyczące stosunku pracy były inne od tych wynikających z dokumentacji kreującej stosunek pracy, to na nich, w myśl zasady wynikającej z art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności.

Tymczasem postępowanie dowodowe przyniosło inny rezultat. Z zeznań świadków I. A., S. M., B. N., P. J. oraz członka zarządu pozwanej K. M. (2) wynika, iż świadczenia przysługujące kierowcom zatrudnionym pozwanej spółce to wynagrodzenie zasadnicze oraz świadczenia z tytułu podróży służbowych, ogólnie określane przez świadków, jako „diety”. Świadkowie ci stwierdzili, że kierowcom wypłacane kwoty były zgodne z brzmieniem pisemnej umowy o pracę. Świadek P. J. (który zakończył pracę w pozwanej spółce zanim pracę w niej rozpoczął J. L. (2)) zeznał wprawdzie, że w rozmowach z pracodawcą była mowa o „kilotrójce”, ale jedynie jako o sposobie wyliczenia należnych diet za podróże (zapewne w celu wytłumaczenia w uproszczonej formie sposobu naliczania diet), a nie jako o autonomicznym składniku płacowym. Świadek ten zeznał wprost, że były mu wypłacane diety, nie zaś wynagrodzenie kilometrowe. Żadna z ww. osób nie potwierdziła natomiast, aby wynagrodzenie za kilometry miało obowiązywać zamiast diet i ryczałtu za nocleg, na którym to założeniu opierali swoje powództwo powodowie. Jedynie powódka J. L. (1) i świadek J. M. zeznały o dodatkowym składniku wynagrodzenia w postaci „kilotrójki”. Wyżej wymienione nie pracowały

jednak nigdy w pozwanej spółce, swoją wiedzę na ten temat miały czerpać od nieżyjącego już J. L. (2). W swoich zeznaniach kilkakrotnie zmieniały zdanie opisując składniki wynagrodzenia J. L. (2) i inne jego należności za pracę. Ich zeznania w świetle pozostałych dowodów zebranych w sprawie pozostawały w odosobnieniu, a dodatkowo ich relacja o faktach była tylko pośrednia. Na podstawie tych dowodów nie sposób było uznać, iż ustalono taki składnik wynagrodzenia i do tego wypłacano go pod pozorem wypłacania należności a podróże służbowe (określając taki tytuł przelewu). Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie, także sam J. L. (2) nie wnosił zastrzeżeń wobec pracodawcy w zakresie wypłacanych mu należności za pracę. Uczynili to, co znamienne, dopiero powodowie.

Za wyliczaniem przez pozwaną spółkę wynagrodzenia według ilości przejechanych kilometrów nie przemawia fakt, iż przejechana w danej trasie ilość kilometrów była wpisywana do raportów z trasy skoro świadek S. M., B. N., I. A. i członek zarządu K. M. (1) zeznali, że służyło to rozliczeniu z kontrahentami pozwanej spółki, ponieważ byli oni fakturowani za konkretną ilość przejechanych kilometrów, a ponadto służyło to temu, aby kierowca mógł rozliczyć się z ilości paliwa zużytego w trasie.

Świadkowie I. A. i S. M. oraz członek zarządu K. M. (1) wyjaśnili też, iż niewielka część kierowców pracujących w pozwanej spółce w warunkach samozatrudnienia (prowadzących działalność gospodarczą), którym nie były w związku z tym wypłacane należności za podróże służbowe, byli wynagrodzeni według stawki kilometrowej i być może stąd brały się niekiedy nieporozumienia wśród kierowców odnośnie przysługujących im należności.

Nawet, gdyby uznać jednak, iż strony omawianego stosunku pracy uzgodniły kilometrowy składnik wynagradzania, to takie ich uzgodnienie należałoby uznać w świetle obowiązujących przepisów prawa za nieważne. Taka regulacja byłaby bowiem sprzeczna z art. 26 ustawy o czasie pracy kierowców, stanowiącym, iż warunki wynagradzania kierowców nie mogą przewidywać składników wynagrodzenia, których wysokość jest uzależniona od liczby przejechanych kilometrów lub ilości przewiezionego ładunku, jeżeli ich stosowanie mogłoby zagrażać bezpieczeństwu na drogach lub zachęcać do naruszania przepisów rozporządzenia (WE) nr 561/2006. Art. 10 ust. 1 przywołanego rozporządzenia przewiduje podobną zasadą, zgodnie z którą przedsiębiorstwo transportowe nie może wypłacać kierowcom zatrudnionym lub pozostającym w jego dyspozycji żadnych składników wynagrodzenia, nawet w formie premii czy dodatku do wynagrodzenia, uzależnionych od przebytej odległości i/lub ilości przewożonych rzeczy, jeżeli ich stosowanie może zagrażać bezpieczeństwu drogowemu lub zachęcać do naruszeń niniejszego rozporządzenia. Oznacza to, że ustawodawca wprost zakazuje stosowania akordowego systemu wynagradzania (i norma ta jest skierowana do obu stron stosunku pracy) i jakkolwiek nie precyzuje w jakich sytuacjach można uznać, że system taki nie pogarsza bezpieczeństwa na drogach, z pewnością nie dotyczy to pracy kierowcy w transporcie międzynarodowym, który nieprzerwanie przez 3 tygodnie pozostaje w trasie, z dala od miejsca zamieszkania i czas ten chce wykorzystać maksymalnie, tak aby zarobić jak najwięcej. Zwiększyć ilość przejechanych kilometrów pracownik może bądź to jeżdżąc szybciej – co sprzyja przekraczaniu dozwolonych prędkości, bądź to dłużej – co sprzyja łamaniu przepisów o czasie pracy kierowców. Obie te sytuacje zagrażają bezpieczeństwu na drogach.

Zlecenie biegłemu sądowemu z zakresu naliczania wynagrodzeń zadania wyliczenia hipotetycznych należności J. L. (2) z tytułu wynagrodzenia wyliczonego według ilości przejechanych kilometrów służyło m.in. porównaniu tych kwot z kwotami wypłacanymi na jego rzecz przez pozwaną. Kwoty te nie były zbieżne, występowały spore odstępstwa. Także i z tego powodu trudno by uznać, że strony omawianego stosunku pracy uzgodniły wynagrodzenie kilometrowe (k. 746v).

Powodowie nie wykazali również, aby J. L. (2) przysługiwał dodatkowy składnik wynagrodzenia w postaci ryczałtu za przeprawę promem podczas podróży służbowej oraz jego wysokości. Zaprzeczyli temu świadkowie I. A., S. M., B. N. oraz członek zarządu K. M. (1). Powódka J. L. (1) i świadek J. M. i w tym zakresie wskazywały kolejno w toku swoich zeznań na różne sposoby wyliczania tego ryczałtu (J. L. (1) zeznała, że ryczałt wynosił 300 km i stawkę 60 gr lub 80 gr – k. 493; J. M. zeznała początkowo, iż ryczałt za prom wynosił 300 zł, a następnie zeznała, że wynosił on 200 albo 300 km - k. 496), odmiennie zresztą aniżeli wskazano w pozwach (wskazano w nich, że kwota 300 zł miała zostać przemnożona przez ilość przejazdów na promie oraz uzgodniony przelicznik w wysokości 60 gr). Świadek P. J. zeznał wprawdzie, że przysługiwał mu ryczałt za prom w okresie jego zatrudnienia w pozwanej spółce (ilość kilometrów,

którą przemierzało się promem – 200, 400, 700 km), ale należy zauważyć, iż zakończył on pracę w tej spółce zanim prace w niej rozpoczął J. L. (2) i według świadka „J. L. (2) prawdopodobnie znał tylko przelotnie”, więc ciężko uznać zeznania tego świadka za miarodajne w tej materii, zwłaszcza, iż świadek wskazywał na jeszcze inny sposób wyliczania ryczałtu za prom aniżeli powódka i świadek J. M. (które zeznały o stałej ilości kilometrów, a nie ilości kilometrów uzależnionej od przebytej odległości). Oceniając zeznania świadka P. J. należało potraktować je także z ostrożnością mając na uwadze fakt, że sam pozostawał w sporze sądowym z pozwaną spółką.

W konsekwencji powództwo powodów w zakresie żądania zasądzenia ryczałtu za prom podlegało oddaleniu.

Oddaleniu podlegało także żądanie powodów o zasądzenie ryczałtów za środki komunikacji masowej podczas podróży służbowych.

Podstawą prawną tego żądania (wskazaną przez powodów k. 559) był § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, z 2003 r. Nr 199, poz. 1951, z 2004 r. Nr 271, poz. 2687 oraz z 2005 r. Nr 186, poz. 1555).

Zgodnie z § 10 ust. 2 przywołanego rozporządzenia – na pokrycie kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 10% ryczałtu. Z ust. 3 tego przepisu wynika, że ryczałt, o którym mowa w ust. 2 tego przepisu nie przysługuje, jeżeli pracownik odbywa podróż pojazdem samochodowym (służbowym lub prywatnym) albo jeżeli pracownik nie ponosi kosztów, na których pokrycie przeznaczone są wymienione ryczałty.

Przywołana przez powodów podstawa prawna omawianego roszczenia nie mogła mieć zastosowania do żądań za okres od 1 marca 2013r., kiedy to obowiązywało już kolejne rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167). Rozporządzenie to w § 17 ust. 3 i 4 zawiera jednakże analogiczną regulację co w § 10 ust. 2 i 3 poprzednio obowiązującego aktu prawnego.

W niniejszej sprawie niespornym natomiast było i potwierdzanym także w zeznaniach powódki J. L. (1), że J. L. (2) nie korzystał w podróży ze środków komunikacji miejscowej. Do baz pracodawcy położonych za granicą, z których wyruszał w trasę docierał prywatnym samochodem osobowym. Pracodawca zwracał mu przy tym koszty dojazdu do bazy i z bazy do miejsca zamieszkania zgodnie z obowiązującym u niego Regulaminem Wynagradzania.

Kolejne żądanie powodów dotyczyło zwrotu wspomnianych kosztów dojazdów J. L. (2) do bazy i z bazy do miejsca zamieszkania zgodnie z obowiązującym w pozwanej spółce Regulaminu Wynagradzania. Powodowie, choć kwestionowali, iż Regulamin ten obowiązywał J. L. (2), domagali się od pozwanej zwrotu kosztów dojazdu J. L. (2) według przewidzianych w nim stawek. Stali na stanowisku, iż kwoty, które wypłacała mu pozwana w okresie zatrudnienia stanowiły głównie wynagrodzenie kilometrowe, nie koszty dojazdu, choć jak ustalono wcześniej, było inaczej.

Niezasadnym zatem okazało się roszczenie o zwrot kosztów dojazdu z miejsca zamieszkania do bazy i z powrotem. Pracodawca przyjął w Regulaminie Wynagradzania kwotę 417,90 zł, a w obie strony – 835,80 zł w miesiącu i taką też faktycznie naliczał J. L. (2), co wynika z rozliczeń delegacji i zestawienia wypłaconych należności. Także biegły sądowy z zakresu naliczania wynagrodzeń, analizując stosunek należności J. L. (2) do wpłat otrzymywanych od pracodawcy od J. L. (2) przyjął, iż otrzymał on wszystkie należne kwoty z tego tytułu (k. 747v). Pracodawca nie miał też obowiązku, aby wypłacać kwoty wyższe z tego tytułu.

Podstawę prawną tego roszczenia stanowił § 6 Regulaminu Wynagradzania pozwanej z dnia 15 grudnia 2008r., który na mocy art. 9 § 1 kodeksu pracy stanowi źródło prawa pracy. W myśl przywołanego § 6 Regulaminu Wynagradzania pracownikom na stanowiskach robotniczych (kierowcy) za dojazd do miejsca wykonywanej pracy dokonywana jest

refundacja kosztów dojazdu. W przypadku, gdy dojazd odbywa się w jedną stronę koszt refundacji wynosi 417,90 zł, a w obie strony – 835,80 zł – uzależnione od ilości dojazdów w miesiącu.

Dojazdy J. L. (2) z miejsca jego zamieszkania do bazy pozwanej nie stanowiły przy tym podróży służbowych. Dojazd z miejsca zamieszkania do stałego miejsca wykonywania pracy własnym samochodem nie stanowi wykonywania zadania służbowego, więc nie stanowi podróży służbowej. Czas prowadzenia pojazdu przez kierowcę jest czasem pracy od momentu wyjazdu z miejsca stałego postoju (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2007r. I PK 232/06, OSNP 2008/7-8/95). Zatem zapłata za dojazdy do stałego miejsca rozpoczynania pracy ma dla pracodawcy charakter fakultatywny. Pracodawca J. L. (2) zobowiązał się wypłacać mu dodatkowy składnik wynagrodzenia, do którego nie był zobowiązany przepisami powszechnie obowiązującymi. Był on zobowiązany wypłacać J. L. (2) jedynie kwoty wynikające z Regulaminu Wynagradzania i z tego obowiązku się wywiązał.

W rezultacie powództwo o zwrot kosztów dojazdów do bazy i z bazy również podlegało oddaleniu.

Powodowie domagali się także zasądzenia diet za pobyt J. L. (2) w szpitalu w Szwecji w okresie od dnia 19 września 2013r. do dnia 30 września 2013r. (11 dób). Niespornym było w sprawie, iż J. L. (2) przebywał w tym okresie w szpitalu w Szwecji, że przebywał wówczas w podróży służbowej oraz, że nie otrzymał za ten okres diet od pracodawcy.

Zgodnie natomiast z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167) – za każdy dzień (dobę) pobytu w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym w czasie podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje 25 % diety.

Wobec wymienionych wcześniej niespornych okoliczności, J. L. (2) za okres od dnia 19 września 2013r. do dnia 30 września 2013r. powinien otrzymać diety w ww. wysokości.

Jak wynika z wcześniejszych rozważań, w ww. okresie J. L. (2) przysługiwała dieta w wysokości 325 DKK. Zatem za 11 dób pobytu w szpitalu powinien on otrzymać od pracodawcy kwotę 505,23 zł (11 dób x 325 DKK – (...) DKK x 0,5653 zł = 2.020.94 zł x 0,25 = 505,23 zł). Do wyliczeń przyjęto przy tym, jako najbardziej miarodajny, kurs korony duńskiej według NBP na dzień 30 września 2013r. (k. 785). Powodowie domagali się z tego tytułu w sumie kwoty 613,71 zł (k. 515), a więc nieco zawyżonej. Niemniej jednak pozwana spółka co do tego roszczenia podniosła w całości zarzut potrącenia ze swoimi należnościami względem J. L. (2), o czym będzie mowa poniżej.

Powodowie domagali się również zwrotu kosztów wynikających z konieczności zapłaty należności stwierdzonej fakturą za pobyt J. L. (2) w szpitalu oraz zwrotu kosztów transportu prochów J. L. (2) ze Szwecji do Polski.

W myśl § 19 ust. 1 ww. rozporządzenia – w przypadku choroby powstałej podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot udokumentowanych niezbędnych kosztów leczenia za granicą. W myśl ust. 2 tego przepisu - zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje ze środków pracodawcy, z wyjątkiem świadczeń gwarantowanych udzielonych zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, o których mowa w art. 5 pkt 32 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Nie podlegają zwrotowi koszty zakupu leków, których nabycie za granicą nie było konieczne, koszty zabiegów chirurgii plastycznej i kosmetycznych oraz koszty nabycia protez ortopedycznych, dentystycznych lub okularów (ust. 3). Zgodnie natomiast z ust. 4 ww. przepisu - w razie zgonu pracownika za granicą, pracodawca pokrywa koszty transportu zwłok do kraju.

Jak wspomniano wyżej niespornym w sprawie był pobyt J. L. (2) w szpitalu w Szwecji od dnia 19 września 2013r. do dnia 30 września 2013r. Pozwana spółka kwestionowała obowiązek zapłaty należności wynikającej z faktury przedstawionej przez powodów, wskazując, iż powinien je zrefundować Narodowy Fundusz Zdrowia. Powódka J. L. (1) i świadek J. M. zeznały, iż rozliczenia pomiędzy szpitalem w Szwecji a Narodowym Funduszem Zdrowia co do kosztów pobytu J. L. (2) w szpitalu co do zasady odbywały się bez jej udziału i wszystkie koszty zostały zrefundowane przez NFZ

poza jedną fakturą. Była to faktura z dnia 15 października 2013r. wystawiona przez szpital w H. (koło V.), wskazująca jako tytuł powstania kosztów „opiekę w lecznictwie zamkniętym” na kwotę 880 koron szwedzkich (tj. 388,96 zł).

Tytuł do zapłaty wskazany w treści faktury („opieka w lecznictwie zamkniętym”) jest ogólny i nie wskazuje precyzyjnie jakich kosztów dotyczy. Nie wiadomo zatem, czy dotyczy świadczeń gwarantowanych udzielonych zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, o których mowa w art. 5 pkt 32 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych czy nie. Strona powodowa tej okoliczności w żaden sposób nie wykazała, zaś powódka J. L. (1) zeznała, że nie wie dlaczego faktury tej nie pokrył Narodowy Fundusz Zdrowia. Okoliczności tej bowiem w NFZ nie ustalała. Ponadto, podstawą obciążenia pracodawcy kosztami pobytu pracownika w szpitalu. w myśl przywołanego wyżek § 19 ust. 1 ww. rozporządzenia, jest tylko taka choroba, która powstała podczas podróży zagranicznej. W przypadku J. L. (2), brak danych w sprawie, pozwalających na przyjęcie, że jego choroba powstała właśnie podczas podróży służbowej odbywanej na rzecz pozwanej spółki. Zatrzymanie akcji serca, które miało miejsce w dniu 19 września 2013r. mogło być skutkiem choroby, która powstała znacznie wcześniej. Jak zeznała powódka J. L. (1), nie była wykonana sekcja zwłok jej męża, zatem nie ustalono co było powodem zatrzymania akcji jego serca.

Skoro tak, to brak podstaw do obciążenia pracodawcy kosztami pobytu J. L. (2) w szpitalu w Szwecji.

Zgodnie natomiast z § 19 ust. 4 ww. rozporządzenia - w razie zgonu pracownika za granicą, pracodawca pokrywa koszty transportu zwłok do kraju. Wystarczającym zatem dla obowiązku pokrycia przez pracodawcę tych kosztów jest fakt zgonu pracownika za granicą na skutek choroby.

Niespornie ciało J. L. (2) zostało poddane kremacji w miejscowości V. w Szwecji i udał się po nie do Szwecji szwagier J. L. (1). Urnę z prochami przewiózł prywatnym samochodem J. i J. L. (2) marki H. (...) o pojemności skokowej silnika 1,8l, znajdującym się na terenie Szwecji z miejscowości V. w Szwecji do miejscowości Y. w Szwecji, skąd promem przepłynął do miejscowości Ś. w Polsce i z tej miejscowości udał się do S.. Powodowie domagali się z tego tytułu kosztów przejazdu samochodem z miejscowości V. do Y. w Szwecji oraz z miejscowości Ś. do S. oraz zwrotu kosztów promu z Y. do Ś.. Koszty paliwa wyliczyli mnożąc długość dystansu przez stawkę 0,8358 zł za 1 km. Na okoliczność kosztów przepłynięcia promem przedłożyli bilety za prom z daty 19 września 2013r. i 26 września 2013r. (k. 367, k. 518).

W ocenie Sądu uprawnionym było per analogia zastosowanie stawki 0,8358 zł za 1 km, a to na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej odsyłającego w § 3 ust. 4 do przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. Rozporządzenie to w § 2 stanowi, że koszty używania pojazdów do celów służbowych pokrywa pracodawca według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu, które nie mogą być wyższe niż dla samochodu osobowego: a) o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ - 0,5214 zł, b) o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ - 0,8358 zł.

Sąd skorygował jednak ilość kilometrów przyjętych przez powodów do wyliczeń i przyjął jako fakt notoryjny (wynikający zdanych portalu Google Maps) odległość między miejscowościami V. i Y. 262 km, a między miejscowościami Ś. i S. 106 km, tj. w sumie odległość 368 km. Po przemnożeniu tej ilości kilometrów przez stawkę 0,8358 zł daje to wynik 307,57 zł i taka kwota należna była powodom tytułem zwrotu kosztów transportu prochów J. L. (2) do kraju. Powodowie nie wykazali bowiem poniesienia innych kosztów, tj. kosztu przejazdu szwagra J. L. (1) (wraz z samochodem) promem, a przedstawione w sprawie bilety dotyczą przejazdu J. L. (1) i to jeszcze przed śmiercią J. L. (2). Pozwana spółka nie wykazała z kolei w żaden sposób, aby została zwolniona z długu w zakresie kosztów transportu zwłok swojego pracownika do kraju. Dokumenty zgromadzone w aktach sprawy (korespondencja z J. L. (1) po śmierci

J. L. (2)) wskazuje jedynie na rezygnację przez J. L. (1) pokrycia przez pracodawcę kosztów samej kreacji (w tym celu aby uzyskać zasiłek pogrzebowy z ZUS), nie zaś kosztów przewiezienia prochów do kraju.

Również co do tego roszczenia pozwana spółka podniosła skutecznie zarzut potrącenia (w tym zakresie w sumie do kwoty 1.293,40 zł).

Powodowie domagali się od pozwanej spółki zwrotu kosztów okresowych badań lekarskich J. L. (2) i kosztów szkolenia okresowego.

Pozwana twierdziła, iż nie kierowała J. L. (2) na szkolenie okresowe, a w przedmiocie badan okresowych wskazała, że J. L. (2) nie przedłożył jej oryginału faktur za badania.

Zgodnie z art. 229 § 2 i 6 k.p. - pracownik podlega okresowym badaniom lekarskim. W przypadku niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni, spowodowanej chorobą, pracownik podlega ponadto kontrolnym badaniom lekarskim w celu ustalenia zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku. Badania, o których mowa w § 1, 2 i 5, są przeprowadzane na koszt pracodawcy. Pracodawca ponosi ponadto inne koszty profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami, niezbędnej z uwagi na warunki pracy (§ 6).

Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych J. L. (2) w postaci skierowania z dnia 22 maja 2013r., wynika, iż został on skierowany w tym dniu przez pracodawcę na okresowe badania lekarskie. Z kolei z faktur VAT przedstwionych przez powodów wynika, że J. L. (2) wykonał je w dniu 25 maja 2013r. i w dniu 27 maja 2013r. w S. (...), za co zapłacił w sumie 227 zł. Niespornym było, iż pozwana spółka nie zwróciła tych kosztów J. L. (2), a skoro tak, powinna to uczynić i to niezależnie od tego czy J. L. (2) przedłożył jej oryginały faktur za badania. Obowiązek pracodawcy w tym zakresie jest obiektywny, nieuzależniony od spełnienia dodatkowych warunków i wprost wynika z przepisu art. 229 § 2 i 6 k.p.

Pozwana spółka dokonała potrącenia własnych należności z należnością powodów z tego tytułu o kwotę 76,67 zł. Zatem różnicę pomiędzy kwotą należną a kwotą, co do której dokonano potrącenia należało w częściach równych zasądzić na rzecz powodów ($227 \text{ zł} - 76,67 \text{ zł} = 150,33 \text{ zł} : 3 = 50,11 \text{ zł}$).

Kwoty te zasądzono na rzecz powodów wraz z odsetkami ustawowymi (a od dnia 1 stycznia 2016r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie), liczonymi inaczej niż zgodnie z żądaniem powodów, od dnia 18 czerwca 2015r. Powodowie domagali się odsetek od wszystkich roszczeń, z którymi występowali w sprawie od dnia 14 stycznia 2015r., tj. od dnia złożenia zawezwania pozwanej do próby ugodowej co do roszczeń objętych przedmiotem sporu. Wymagalność roszczenia o zwrot kosztów badań okresowych (bezterminowego) uzależniona była jednak od uprzedniego wezwania pracodawcy do zwrotu tych kosztów. Funkcję wezwania do zapłaty spełniło zawezwanie pozwanej do próby ugodowej (tak też stwierdził Sąd Najwyższy w sprawie I PK 20/14), ale należy zauważyć, iż zawezwanie to zostało doręczone pozwanej spółce dopiero w dniu 17 czerwca 2015r., zatem odsetki ustawowe należne były od dnia następnego, tj. od dnia 18 czerwca 2015r. Podstawę prawną stanowił tu przepis art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Inaczej, niż w przypadku zwrotu kosztów badań okresowych, rzecz się ma z obowiązkiem zwrotu kosztów szkolenia okresowego kierowcy odbytego przez J. L. (2) w dniu 21 maja 2013r. J. L. (2) odbył to szkolenie w Z. (...) w S., jak wynika z zeznań powódki J. L. (1), w celu przedłużenia swoich uprawnień do prowadzenia pojazdów ciężarowych. Koszty szkolenia tego typu nie obciążają pracodawcy tak jak w przypadku szkolenia BHP czy szkolenia stanowiskowego (na podstawie art. 237⁽⁵⁾ k.p. i rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy). Odbycie takiego szkolenia przez kierowcę służy jedynie przedłużeniu uprawnień do wykonywania zawodu i to niezależnie od tego czy J. L. (2) byłby zatrudniony w pozwanej spółce czy u innego pracodawcy. Przedłożenie przez powodów w sprawie faktury VAT za ww. usługę wystawioną na F. (...) w S. nie zmienia tej oceny w sytuacji gdy brak jakichkolwiek dowodów, aby J. L. (2) i pozwana porozumeli się, że to pozwana dobrowolnie pokryje koszty tego szkolenia. Zaprzeczyła temu świadek I. A., a żadnej wiedzy na ten temat nie posiadała powódka J. L. (1).

Sąd ocenił zarzut potrącenia podniesiony w sprawie przez pozwaną spółkę jako skuteczny. Po złożeniu ostatecznej opinii w sprawie przez biegłego z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. pozwana zgłosiła do potrącenia kwoty ustalone przez biegłego jako nadpłacone przez pozwaną J. L. (2) z tytułu kosztów podróży służbowych. Potrącenia dokonała o kwotę 1.983,78 zł z roszczeniami powodów w postaci: diet za pobyt w szpitalu dochodzonej w kwocie 613,71 zł, pokrycia kosztów transportu urny z prochami w kwocie 1.293,40 zł, zwrotu kosztów za okresowe badania lekarskie, z tym że w tym zakresie co do kwoty 76,67 zł. W odpowiedzi powodowie wskazali, że aby pracodawca mógł dokonać skutecznego potrącenia świadczenia wzajemnego ze świadczeń pracowniczych musi mieć uprzednią, pisemną zgodę pracownika na dokonywanie takich rozliczeń, której pozwana spółka nie posiadała. Ponadto, powodowie podnieśli w okolicznościach faktycznych sprawy zarzut potrącenia jako nadużycie prawa podmiotowego i sprzeczność z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.) bez uszczegółowienia jednakże tego zarzutu.

Zgodnie z art. 498 § 1 i 2 k.c. - gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). W myśl art. 499 k.c. - potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Zgodnie natomiast z art. 502 - wierzytelność przedawniona może być potrącona, jeżeli w chwili, gdy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło.

Zgodnie z art. 5 k.c. - nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W stosunkach pracy bardziej właściwy jest przepis art. 8 k.p. o analogicznej treści co art. 5 k.c. Przepis art. 8 k.p., tak samo jak art. 5 k.c., określa granice wykonywania praw podmiotowych przez pracownika i pracodawcę. Działanie lub zaniechanie stron stosunku pracy, mimo że są zgodne z przysługującymi im uprawnieniami, stanowi nadużycie prawa, jeżeli są sprzeczne z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współzycia społecznego. Te dwie klauzule generalne umożliwiają uniknięcie sytuacji, w których stosowanie prawa doprowadziłoby do skutków niemożliwych do zaakceptowania z uwagi na cel regulacji lub normy moralne (por. Komentarz do art. 8 k.p., Eliza Maniewska). Zasady współzycia społecznego służą wyłącznie jako środek kontroli i korekty wykonywania prawa podmiotowego, na co wyraźnie zwraca uwagę brzmienie art. 8, który wskazuje, iż ocena z punktu widzenia wspomnianych zasad odnosi się do sposobu czynienia użytku z prawa podmiotowego. Zasady współzycia społecznego nie mogą być natomiast traktowane jako sposób ukształtowania prawa - powstania, zmiany lub wygaśnięcia prawa przez zastosowanie art. 8. W myśl wyroku Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2012r. (II PK 105/2011, LexPolonica nr 4006922) orzekanie na podstawie art. 8 zawsze prowadzi do osłabienia zasady pewności prawa, które z formalnego punktu widzenia było legalnie zastosowane. Dlatego uwzględnienie konstrukcji nadużycia prawa z art. 8 jest możliwe zupełnie wyjątkowo ze względu na szczególnie istotne usprawiedliwienie etyczne, moralne lub obyczajowe, które powinno być uwzględnione w konkretnych okolicznościach sprawy (por. też wyroki Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2011r., II PK 254/2010, LexPolonica nr 3870737; z 21 stycznia 2011r., II PK 158/2010, LexPolonica nr 2627192 oraz Komentarz do art. 8 k.p., Krzysztof Rączka).

Tymczasem, w niniejszej sprawie brak jest takich przesłanek, stanowiących szczególnie istotne usprawiedliwienie etyczne, moralne lub obyczajowe, które powinny być uwzględnione w okolicznościach sprawy i które usprawiedliwiłyby zastosowanie tej wyjątkowej konstrukcji. W wyniku dokonania przez biegłego sądowego z zakresu naliczania wynagrodzeń dogłębnej analizy należności J. L. (2) z tytułu podróży służbowych i kwot wypłaconych mu w okresie zatrudnienia, przy zastosowaniu założeń określonych przez Sąd, okazało się, że po stronie pozwanej spółki w niektórych miesiącach okresu spornego nastąpiła nadpłata należności na rzecz J. L. (2) (w niektórych miesiącach nastąpiła natomiast niedopłata). W takiej sytuacji, zdaniem Sądu możliwe było dokonanie potrącenia nienależnych

świadczeń (na podstawie art. 410 k.c.) powodom (jako następcom zmarłego J. L. (2)), podobnie jak możliwym było zasądzenie na rzecz powodów należności J. L. (2) za miesiące, za które nastąpiła niedopłata.

Jeżeli zaś chodzi o brak możliwości potrącenia należności pracowniczych bez zgody pracownika, to należy wskazać, że zgodnie z art. 91 § 1 k.p. brak jest możliwości dokonania potrącenia bez zgody pracownika należności innych niż wymienione w art. 87 § 1 i 7 k.p., ale tylko z wynagrodzenia pracownika, nie zaś z należności za podróże służbowe czy dotyczące zwrotu kosztów badania okresowego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 17 stycznia 2013r. w sprawie II PZP 4/12).

Stan faktyczny w sprawie skonstruowano na podstawie dowodów wymienionych szczegółowo w części faktycznej uzasadnienia (dowody z dokumentów oraz osobowe źródła dowodowe). Dowód w postaci zeznań powódki i zeznań świadka J. M., z przyczyn o których była mowa wcześniej, uwzględniono jedynie w części – głównie w tej, w której posiadały one wiedzę bezpośrednią co do faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia (kwestie związane z chorobą J. L. (2), pobytem w szpitalu, jego śmiercią, transportem urny z prochami). Podobnie rzecz się ma jeżeli chodzi o zeznania świadka P. J., który, jeszcze raz, należy zaznaczyć był zatrudniony w pozwanej spółce w innym okresie niż J. L. (2) i pozostawał z pozwaną spółką w sporze sądowym.

Sąd uwzględnił niemal w całości (z drobnymi opisanymi wyżej poprawkami) opinie biegłego sądowego z zakresu naliczania wynagrodzeń G. D. (zwłaszcza ostatnią, przedstawiającą syntetyczny obraz wszystkich dotychczasowych wyliczeń), a także jego ustne wyjaśnienia do opinii złożone na rozprawie. Sprawa miała charakter złożony i skomplikowany (biegły dokonywał wyliczeń kilkuwariantowych), a zarzuty do poszczególnych opinii niezwykle szczegółowe. Stąd powstała konieczność kilkukrotnego uzupełniania opinii przez biegłego. Ostatecznie jednak biegły wyjaśnił wszystkie wątpliwości, a zarzuty powodów do ostatniej opinii, dotyczące bardzo drobnych kwestii, Sąd pominął jako spóźnione.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Powodowie wygrali proces tylko w 3%, przegrali zaś w 97%. Powodowie domagali się w sumie do momentu doręczenia odpisu pozwu (zawisłości sporu): 72.951,06 zł (I pozew – 47.052,33 zł, II pozew – 25.898,73 zł), a zasądzono na ich rzecz w sumie kwotę 2.764,31 zł.

Koszty procesu powodów: to koszty zawezwania do próby ugodowej 120 zł, koszty tłumaczenia dokumentów z języka obcego - 229 zł i koszty zastępstwa procesowego – 3.600 zł. Koszty procesu pozwanej natomiast to: koszty zastępstwa procesowego – 3.600 zł.

Odstępując od obciążenia powodów kosztami procesu należnymi pozwanej spółce Sąd miał na względzie fakt, iż powódka J. L. (1) samotnie wychowuje dwójkę dzieci, jej niewygórowane dochody oraz fakt, iż przed procesem usiłowała uzyskać dostęp w pozwanej spółce do dokumentów pracowniczych zmarłego męża, które udostępniono dopiero w toku postępowania przed Sądem. Dopiero wówczas powodowie mogli zatem realnie ocenić, czy po śmierci J. L. (2) przysługują im określone roszczenia i w jakiej wysokości. Ponadto dwójka powodów to małoletnie dzieci.

Zgodnie z treścią art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 j.t.) kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator lub prokurator, Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W myśl art. 35 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa 50.000 złotych, pobiera się od wszystkich pism procesowych opłatę sądową. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosiła mniej niż 50.000 zł (w obu sprawach przed ich połączeniem) powodowie byli zwolnieni od ponoszenia opłat od złożonych pozwów, wynoszącej 5% wartości przedmiotu sporu. W sprawie zostały też poniesione koszty

sądowe w związku z powołaniem biegłego w sprawie w sumie na kwotę 3.588,60 zł oraz na tłumacza podczas przesłuchania członka zarządu pozwanej K. M. (1) – 96,16 zł. Pozwaną obciążono zatem kwotą 248,75 zł (3% z kwoty 96,16 zł, z kwoty 3.588,60 zł oraz 5% od kwoty zasądzonej na rzecz powodów – 2.764,31 zł).

Z tych samych przyczyn, dla których nie obciążono powodów kosztami procesu na rzecz pozwanej, nie zdecydowano się obciążyć ich kosztami sądowymi na rzecz Skarbu Państwa w części, w której przegrali proces.

ZARZĄDZENIE

1. (...),

2. (...),

3. (...),

4. (...),

5. (...),

6. (...),

7. (...),

8. (...),

9. (...).

1.04.2019r.